

Slovo k povzbuzení na neděli 5. března 2023, na 2. neděli postní – A
Biblická čtení: Gn 12,1-4a; Ž 33; 2Tim 1,8b-10; Mt 17,1-9

Milé sestry, milí bratři,

jelikož až od třetí neděle postní se začnou evangelijní čtení lišit dle jednotlivých liturgických cyklů s jejich duchovními důrazy, na dnešní druhou neděli postní rok co rok slyšíme **evangelijní** svědectví o **téže** události, o **proměnění Páně na hoře**: Pán Ježíš bere tři ze svých učedníků, Petra, Jakuba a Jana, na vysokou horu (tradicí ztotožňovanou s horou Tábor), aby byl před jejich zraky proměněn. Apoštolům zazáří z Ježíšova lidství jeho Boží sláva a je jim ukázáno, že Kristus je naplněním celého Zákona (proto s ním vidí Mojžíše) i proroků (proto Eliáš). Učedníci mohou odušit a zakusit cosi z nebeské blaženosti (proto Petr zvolá «je dobře, že jsme tady»). Vše se děje i z toho důvodu, aby až sestoupí z hory a přijdou chvíle těžké a chvíle temnot, čerpali z této vzpomínky Boží sílu a předávali ji dál. Stalo se tomu tak jednou za přibližně tři roky Kristova veřejného působení. Ne nepodobně tomu bude možná i u nás, **v naší vlastní duchovní zkušenosti**...

Evangelium sice každoročně svědčí o téže podivuhodné události, **liší** se však dvě biblická čtení předcházející. Letos je svědectví o proměnění Páně **v prvním čtení** předznamenáno úryvkem ze začátku 12. kapitoly knihy Genesis: „**Povolání Abraháma**, respektive ještě **Abráma**“. Je to vlastně samotný **začátek vlastních biblických dějin**, začátek **dějinné zkušenosti Izraele s Bohem**, neboť předešlé příběhy byly jen **pradějinami**, jakousi biblickou obraznou etiologií současného stavu světa a člověka, reprezentující spíše základní všelidskou náboženskou zkušenost.

Ostatně i v samotné logice biblických příběhů představuje povolání Abraháma **nový začátek**, který už není zkušeností všech, celého lidstva, jak tomu bylo až po stavbu Babylónské věže, ale novost se začíná odvíjet **od zkušenosti Boha jednoho jediného** a následně jeho **potomstva**. Je to zkušenost prvního patriarchy, následně kolektivní zkušenost jeho rodu, jednoho malého národa **Izraele**, která, přijatá, se bude **postupem času** očišťovat, prohlubovat, zpřesňovat a vlastně i zpředmětňovat – o tom je celý Starý Zákona – , až **vyvrcholí** v příchodu **Krista**, v setkání s vtěleným Božím Synem v Zákoně Novém. Tehdy se jedinečná zkušenost Boha **otevře**, **nabídne** opět **všem** lidem. Zkušenost lidská, v životě a dějinách prožitá a stále nově prožívaná, do jisté míry hmatatelná, jež přitom vždy zůstane zkušeností **transcendentní**, setkáním s Bohem.

První čtení a evangelium tak mají leccos **společného**, ostatně proto se dnes oba texty čtou. V obojím případě – byť události časově dělí nějakých tisíc osm set let – se jedná o **Boží-sebe-zjevení-se** a o jeho určité **rozpoznání a přijetí ze strany člověka**. V obou případech však – u (tehdy ještě) Abraháma a u tří apoštolů – této jejich život proměňující, transformující zkušenosti Boha **předchází výzva se někam vydat**. Zejména v případě praotce zazněla naprosto zásadní výzva «**vyjdi** ze své země, ze svého příbuzenstva a ze svého otcovského domu do země, kterou ti ukážu». Autentické zkušenosti Boha tak předchází **výzva dání se do pohybu**, Bůh se dává poznat a zakusit **pohybujícímu se** člověku.

Abrahámovo vyjití jakožto **praotce víry** je jakýmsi **prototypem** jakéhokoli našeho **vyjití**. Vyjití, k němuž **i nás volá Bůh**. Všichni jsme jím povolání **vyjít**, hýbat se, vydat se na cestu. Proto Abraháma jako příklad víry dává i Zákon Nový.

Abrahámovo vyjití z Uru Chaldejského jakož i vystoupení učedníků na vysokou horu je tak obrazem, ztělesněním, zpředmětněním **vyjití životního**, bytostného, hlubokého, zásadního, **bez kterého** žádná **víra** v Boha nemůže být **autentická**, bez kterého dokonce ani lidský **život** nemůže být skutečně **lidským**, bez kterého **nemohou** existovat žádné živé **vztahy**. Jedná se o ono kýžené **vyjití ze sebe samých**, z uzavřenosti do sebe a svého mikrosvěta, o vnitřní vyjití **k Bohu a lidem** o **otevření se jim** a dání se do **pohybu** směrem **k nim**, o vpuštění je dovnitř, do svého života. O **žití „s“** a „**pro**“.

Jde tak o vyjití z netečnosti, nicnedělání, ze zabydlení se ve vlastní samotě, v utápění se v pouze sebe prožívání či malomyslnosti **k činu a společenství**. Jde o vyjití od zajištěnosti **k nezajištěnosti**, od sebejistoty **k důvěře**, o také o vyjití od pouze „svých“ i **k těm „ostatním“**. V posledku o vyjití od egoismu a zla **k altruismu a dobru**,

U Abráma takové vyjití stálo **na počátku víry v jednoho Boha**; v povolání Abraháma má svůj počátek biblický henoteismus, později monoteismus, Abrahámem teprve začíná skutečný Starý Zákon. Nějak podobně tomu musí být **i u nás**, v době novozákonní, neboť **nutnost vyjití** je stále táz, **pohyb** stále dělá člověka člověkem. A jen živý **pohybující se** člověk se může skutečně i vědomě **setkat s Bohem**, jen **do pohybu** může svou laskavou milostí účinně **sestoupit** Bůh, Pán Ježíš. «*Deus facit, homo fit*» říká příznačně už sv. Irenej, «Bůh činí, člověk je činěn», je teprve *in fieri*, v růstu, v pohybu, to patří k jeho přirozenosti.

Pohyb, entelecheia, vyjití ze sebe k Bohu, lidem a světu, v pohybu se uskutečňující **sebetranscendence** stojí na počátku **náboženství**, především autentického biblického začínajícího zjevení Abrahámovi, ale i na počátku veškeré **kultury a civilizace**, chceme-li **humanismu**. Schopnost **vyjít**, dennodenně **vycházet** činí **člověka člověkem**, nakonec i **láska** je přeci **pohybem**, vrcholným pohybem člověka a především Boha samotného.

Milé sestry, milí bratři, snad si z dnešního Božího slova, zejména z prvního čtení a evangelia, můžeme odnést následující **trojí inspiraci**, snad pro postní dobu příhodnou:

Zaprvé připomenutí, že **autentická náboženská zkušenost s Bohem** prožívaná v reálném životě a mající potenciál náš život proměnit **ke křesťanství bytostně patří**. Bez ní **nemůže** být náš vztah s Bohem živým. Často se cituje známý výrok Karla Rahnera, že «nebude-li křesťan dneška mystikem, nebude křesťanem vůbec»; je to sice trochu nadsázka, nicméně do značné míry pravdivá. Proto je dobré se zamyslet nad tím, **kolik časoprostoru možnosti** této mystické (tajemné) **zkušenosti Boha** v životě dáváme. I v tuto změnu, v odřeknutí si jiného v prospěch časoprostoru pro setkání s Bohem, Kristem, pro křesťanský duchovní život může vyústit naše **postní předsevzetí**.

Zadruhé, že vědomý **pohyb**, vycházení ze sebe, otevřenost, přesahování a překračování sebe **na základě potkaného (Boha) dělá člověka člověkem**. I k němu by nás mělo **Boží slovo** probudit a probrat. Ale nejen Boží slovo. K pohybu nás měla probouzet i **skutečnost** sama, svět kolem nás, „**kniha stvoření**“, potřeby, radosti a starosti **lidí a světa**. K pohybu a k činu, nejlépe **k činu lásky** v jejích různých podobách.

A **zatřetí**, že k opravdovému **vztahu s Bohem a lidmi** proto **pohyb** směrem k nim patří. Nelze jen přijímat, konzumovat, ale je třeba i dávat, jít, žít pro ně. Neblahý stav nás mnohých již před lety na jednom svém kalendáři příznačně vyjádřil Josef Pleskot: «Žijeme v době, která má tendenci vnímat život jako permanentní mejdan. Děláme si nároky dobře se mít a málo pro to dělat. Chceme stále dostávat a pokud možno nedávat», což je děsivá analýza. Životní pohyb člověka má totiž být předně dáváním, **proexistencí**. K nim jakožto životnímu principu, smýšlení a nasměrování celé naší existence by nás **křesťanství** mělo **vést**, autentické **setkání** s Bohem **proměňovat**. Protože čirým dáváním, vztahem lásky, *relatio subsistens*, je **Bůh sám**.

Aspoň nějaké **roznícení lásky** k Bohu, lidem a světu a z něj plynoucí **touha po činu**, činění **lásky**, a to i navzdory našim opakujícím slabostem a pádům, je tudíž asi nejdůležitějším **znamením autenticity** naší **křesťanské** náboženské zkušenosti, potažmo dokonce její **pravosti**. Zůstáváme-li po svých modlitbách, návštěvách kostelů, dokonce i po přijetí svátostí **nedobytně uzavření** jen **v sobě** a jen **mezi svými**, anebo dokonce v tom ještě přitvrzení, pak je **nebezpečí**, že jsme se s Bohem buď **nesetkali** vůbec anebo že jeho přítomnost (a to i ta svátostná) po nás **stekla** – promiňte ten nepoetický obraz – **jako po igelitu**. Stekla po neprostupném krunýři našeho **sobeckého sebestředného** já.

A právě proto, že jsme často **sobečtí** a vždy **slabí a křehcí**, je životně nutné **se dennodenně odvážit dát do pohybu**, k Bohu i lidem, s Bohem a lidmi. A tuto odvahu stále obnovovat...